

**Rekomendacja w zakresie zasad i sposobów ustalania
oprocentowania przy zawieraniu NOWYCH UMÓW
oraz zamiany wskaźnika referencyjnego WIBOR
w OBECNIE FUNKCJONUJĄCYCH UMOWACH
dotyczących produktów dyskontowych
w złotych oferowanych przez podmioty
rynku finansowego**

**Dokument Narodowej Grupy Roboczej
ds. reformy wskaźników referencyjnych**

**Rekomendacja w zakresie zasad i sposobów ustalania oprocentowania
przy zawieraniu NOWYCH UMÓW oraz zamiany wskaźnika referencyjnego WIBOR
w OBECNIE FUNKCJONUJĄCYCH UMOWACH dotyczących produktów dyskontowych
w złotych oferowanych przez podmioty rynku finansowego**

Rekomendacja została przygotowana przede wszystkim w celu zapewnienia poprawności stosowania w umowach przez podmioty rynku finansowego wskaźników referencyjnych zdefiniowanych w „ROZPORZĄDZENIU PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE) 2016/1011 z 8 czerwca 2016 r. w sprawie indeksów stosowanych jako wskaźniki referencyjne w instrumentach finansowych i umowach finansowych lub do pomiaru wyników funduszy inwestycyjnych i zmieniającego dyrektywy 2008/48/WE i 2014/17/UE oraz rozporządzenie (UE) nr 596/2014” z uwzględnieniem jego późniejszych zmian (dalej łącznie jako „Rozporządzenie BMR”).

Rekomendacja została przygotowana przez Strumień Produkty Bankowe Narodowej Grupy Roboczej ds. reformy wskaźników referencyjnych na podstawie analiz i dyskusji ekspertów. Na Rekomendację składają się poniższe zalecenia dotyczące zasad naliczania odsetek.

Celem Rekomendacji jest wskazanie podmiotom rynku finansowego **najlepszych praktyk w zakresie:**

- 1) ustalania oprocentowania przy **zawieraniu z klientami nowych umów dotyczących produktów dyskontowych oraz**
- 2) **zastąpienia odniesień do wskaźnika referencyjnego WIBOR** i innych indeksów referujących do wskaźnika referencyjnego WIBOR oraz indeksów wyznaczanych na podstawie tego wskaźnika **w dotychczas zawartych umowach dotyczących produktów dyskontowych** (tzw. *portfel historyczny* lub alternatywnie *portfel legacy*).

Rekomendacja odnosi się w szczególności do długoterminowych umów ramowych, w ramach których przyjmowane są do dyskonta poszczególne wierzytelności na podstawie składanych przez klientów dyspozycji nabycia/sfinansowania wierzytelności.

Produkty dyskontowe to takie, w których podmiot rynku finansowego nabywa lub finansuje wierzytelność (wynikającą np. z faktury czy z weksla) i odsetki nalicza za okres od dnia jej nabycia/sfinansowania do terminu płatności określonego w umowie z klientem lub regulaminie do umowy (dalej „Okres dyskonta”) oraz pobiera je w dniu nabycia/sfinansowania wierzytelności (najczęściej z wypłacanej zbywcy kwoty stanowiącej maksymalnie kwotę nabytej/sfinansowanej wierzytelności) lub w terminie późniejszym (dalej „Produkty dyskontowe”).

Rekomendacje zawarte w dokumencie nie mają charakteru obligatoryjnego. Mogą być stosowane przez podmioty rynku finansowego na zasadzie dowolności i na podstawie niezależnych decyzji takiego podmiotu finansowego, poprzedzonej odrębnymi analizami, uwzględniającymi specyfikę danego podmiotu rynku finansowego, klientów, kontrahentów, z którymi zawierane są umowy oraz po osiągnięciu odpowiedniej zdolności operacyjnej do obsługi takich umów.

Rekomendacje zawarte w dokumencie mogą być stosowane jako stały element oferty podmiotów rynku finansowego lub do czasu pojawienia się w miejsce WIBOR indeksów terminowych typu forward looking.

Kryteria wyboru możliwych rozwiązań do zastąpienia odniesień do wskaźnika referencyjnego WIBOR w dotychczas zawartych umowach

Przedstawione rekomendacje zostały opracowane na podstawie wielowymiarowej analizy potencjalnych scenariuszy zastąpienia wskaźnika referencyjnego WIBOR w umowach.

Każdy z rozpatrywanych wariantów został poddany wszechstronnej ocenie, opierając się na wiedzy ekspertów NGR, w ramach następujących kluczowych wymiarów:

- **Ryzyko prawne** – scenariusze zostały rozpatrzone pod kątem potencjalnych ograniczeń w ich stosowaniu oraz złożoności zmian, które muszą zostać uzgodnione z kontrahentami w ramach dobrowolnych aneksów do umów, a także zgodności z zaleceniami dla nowej sprzedaży;

- **Ryzyko stopy procentowej** – przeprowadzona została analiza finansowa, która uwzględniała m.in. ekonomiczną skuteczność zabezpieczenia się przed ryzykiem stopy procentowej. Głównym celem analizy ilościowej było zweryfikowanie stopnia skuteczności ograniczania ryzyka stopy procentowej przy pomocy instrumentu zabezpieczającego będącego transakcją OIS o standardowej specyfikacji;
- **Rachunkowość** – scenariusze zostały poddane ocenie skutków rachunkowych w kontekście możliwości zastosowania tzw. praktycznych rozwiązań MSSF 9/MSR 39, na bazie wniosków formułowanych przez podstrumień Rachunkowości NGR. Pierwszy obszar analizy stanowiła weryfikacja, czy rozważane scenariusze konwersji i wynikające z nich zmiany do umów stanowią bezpośrednią konsekwencję reformy wskaźnika stopy procentowej. Pod uwagę wzięte zostało również zagadnienie ekonomicznej ekwiwalentności (przy założeniu zastosowania Spreadu korygującego wyznaczonego według standardowej metody ISDA zawartej w dokumencie IBOR Fallback Rate Adjustments Rule Book, dalej „ISDA CAS”), a także kwestia pomiaru efektywności powiązań zabezpieczających w związku ze stosowaniem zasad rachunkowości zabezpieczeń;
- **Zmienność poziomu oprocentowania** – scenariusze zostały porównane pod kątem historycznej zmienności spreadu pomiędzy wskaźnikiem WIBOR a stopą odsetkową składaną w konwencji danego scenariusza w stosunku do Spreadu korygującego ISDA CAS. Z uwagi na niepewność co do przyszłych okoliczności wpływających na kształtowanie się poziomów wskaźników WIBOR i POLSTR, scenariusze obciążone wyższym poziomem zmienności spreadu mogą powodować istotny wzrost/spadek oprocentowania w umowie na skutek konwersji, co może rodzić trudność ze skutecznym zabezpieczeniem przez strony;
- **Kwestie operacyjne** – w ramach analizy porównano rozpatrywane warianty pod kątem złożoności niezbędnych zmian dostosowawczych w zakresie procesów operacyjnych oraz implementacji poszczególnych rozwiązań w systemach IT.

Dodatkowy wymiar analizy stanowiła ocena adekwatności stosowania Spreadu korygującego wyznaczonego według standardowej metody ISDA, w sytuacji wykorzystania innych konwencji składania wskaźnika POLSTR niż przyjęte na rynku instrumentów pochodnych. Na potrzeby analizy obliczono hipotetyczny Spread korygujący na podstawie obliczonej za okres 5 lat mediany dziennych różnic między wskaźnikiem WIBOR o danym terminie fixingowym a wskaźnikiem zastępczym wyznaczonym według konwencji odsetkowej, specyficznej dla danego scenariusza zastąpienia wskaźnika WIBOR w umowach finansowych.

Analizy ekspertów NGR wykazały brak istotnych różnic pomiędzy wartościami standardowych Spreadów korygujących ISDA względem hipotetycznych Spreadów korygujących wyznaczonych z wykorzystaniem konwencji odsetkowych wynikających z rozważanych scenariuszy konwersji.

W przypadku stosowania Spreadu korygującego **uzasadnione i rekomendowane jest zastosowanie Spreadów korygujących ISDA CAS lub zbliżonej metody** w celu ograniczenia ekonomicznych skutków zastępowania dotychczasowego wskaźnika, o ile w klauzuli awaryjnej zawartej w umowie nie zostały określone inne zasady.

Ponadto zaleca się, aby zasady konwersji dążyły do harmonizacji z opublikowanymi rekomendacjami NGR w zakresie zasad konwersji instrumentów pochodnych.

**Rekomendowane metody zastąpienia wskaźnika referencyjnego WIBOR
w OBECNIE FUNKCJONUJĄCYCH UMOWACH**

Wskaźnik stopy procentowej stosowany dotychczas w umowie	Rekomendowane metody zastąpienia wskaźnika referencyjnego WIBOR w obecnie funkcjonujących umowach
WIBOR ON/1M/3M/6M	Do wyboru jedna z dwóch poniższych metod: • <u>metoda pierwsza z rekomendowanych</u> Stała stopa • <u>metoda druga z rekomendowanych</u> Wskaźnik POLSTR 1M Stopa Składana powiększony o Spread korygujący dla danego terminu fixingowego WIBOR Przyjmowana wartość wskaźnika referencyjnego POLSTR 1M Stopa Składana to wartość udostępniona przez Administratora.

**Rekomendowane metody ustalania oprocentowania dla Produktów dyskontowych
przy zawieraniu NOWYCH UMÓW**

Metoda 1

Rekomenduje się, aby na potrzeby ustalania oprocentowania była wykorzystywana **stała stopa**.

Sposób informowania klienta o wyznaczonej wysokości stałej stopy dla danego Okresu dyskonta, obowiązującej w dniu złożenia przez klienta dyspozycji nabycia/sfinansowania wierzytelności zostanie określony w dokumentacji umownej zawieranej z klientem.

Metoda 2

Rekomenduje się oprocentowanie oparte na wskaźniku referencyjnym **POLSTR 1M Stopa Składana** z możliwością uwzględnienia tzw. komponentu ryzyka terminowego (dalej „Komponent ryzyka terminowego”).

Komponent ryzyka terminowego ma odzwierciedlać różnicę pomiędzy wartością zastosowanego wskaźnika referencyjnego, a oczekiwaniami podmiotu rynku finansowego co do przyszłego poziomu stóp procentowych. W związku z tym jego wartość może być zmienna w czasie oraz przyjmować różną wartość ze względu na Okres dyskonta.

Przyjmowana wartość wskaźnika referencyjnego POLSTR 1M Stopa Składana to wartość udostępniona przez Administratora. Zasada wyznaczania daty wskaźnika referencyjnego POLSTR 1M Stopa Składana oraz sposób informowania klienta o aktualnej wysokości Komponentu ryzyka terminowego będą każdorazowo określone w dokumentacji umownej zawieranej z klientem.

Zastrzeżenia i rekomendacje uzupełniające:

- Podmioty rynku finansowego mogą stosować stopę stałą lub wskaźnik POLSTR 1M Stopa Składana w sposób inny niż wynika to z Rekomendacji. Podmioty rynku finansowego mogą stosować także inne stawki, stopy referencyjne lub wskaźniki referencyjne, w tym także stopę referencyjną Narodowego Banku Polskiego (o ile nie stoi to w sprzeczności z przepisami prawa), co pozostaje poza zakresem Rekomendacji.
- Podmioty rynku finansowego nie są związane zakresem obowiązków informacyjnych zaproponowanych w Rekomendacji.

- W przypadku zawarcia umowy z klientem lub wprowadzenia zmian do obowiązującej umowy i zastosowania wskaźnika POLSTR 1M Stopa Składana rekomenduje się, aby wskazywać Administratora oraz odsyłać do Regulaminu Rodziny Indeksów Składanych POLSTR (dalej „Regulamin”) opublikowanego na stronie internetowej Administratora. Informacje powinny odsyłać także do Oświadczenia Administratora Rodziny Indeksów Składanych POLSTR, o którym mowa w art. 27 Rozporządzenia BMR. Informacje dodatkowe dla klientów powinny być przygotowane także w oparciu o te dokumenty.
- Publikacja i udostępnianie wskaźnika POLSTR 1M Stopa Składana odbywa się na podstawie Regulaminu.
- Rekomendacja nie odnosi się do sposobu ustalania marż oraz różnego rodzaju formuł wyliczania oprocentowania, które stanowią standardowy składnik wyliczenia końcowego oprocentowania i mogą być stosowane w umowach łącznie ze wskaźnikiem POLSTR 1M Stopa Składana, innymi stawkami wskazanymi w ramach niniejszej Rekomendacji lub stosowanymi przez podmioty rynku finansowego.
- Rekomendacja nie ogranicza także stosowania przez podmioty rynku finansowego w dokumentacji dotyczącej Produktów dyskontowych wskaźników WIBOR 1M, WIBOR 3M czy WIBOR 6M do czasu zaprzestania ich opracowywania przez Administratora.
- Dla wierzytelności, które zostały zdyskontowane przed zmianami skutkującymi zastąpieniem wskaźnika WIBOR, zmiana wskaźnika nie będzie miała zastosowania.

Uzasadnienie rekomendowanych metod

Ww. metody dotyczące nowych umów oraz umów obecnie obowiązujących uwzględniają specyfikę Produktów dyskontowych. Każda z metod daje klientowi możliwość zapoznania się z wysokością oprocentowania przed złożeniem dyspozycji nabycia/sfinansowania wierzytelności.

Propozycja kilku alternatywnych zaleceń wynika z różnorodności oferty Produktów dyskontowych na rynku, a także różnorodności podmiotów rynku finansowego i tym samym różnych źródeł ich finansowania, co ma znaczenie dla zarządzenia przez podmiot rynku finansowego ryzykiem doboru stóp bazowych dla aktywów i pasywów.

Pojęcia zapisane w Rekomendacji wielką literą (z wyłączeniem nazw własnych) zostały zdefiniowane w Słowniku pojęć zredagowanym na potrzeby prac Narodowej Grupy Roboczej w brzmieniu na dzień opublikowania Rekomendacji.